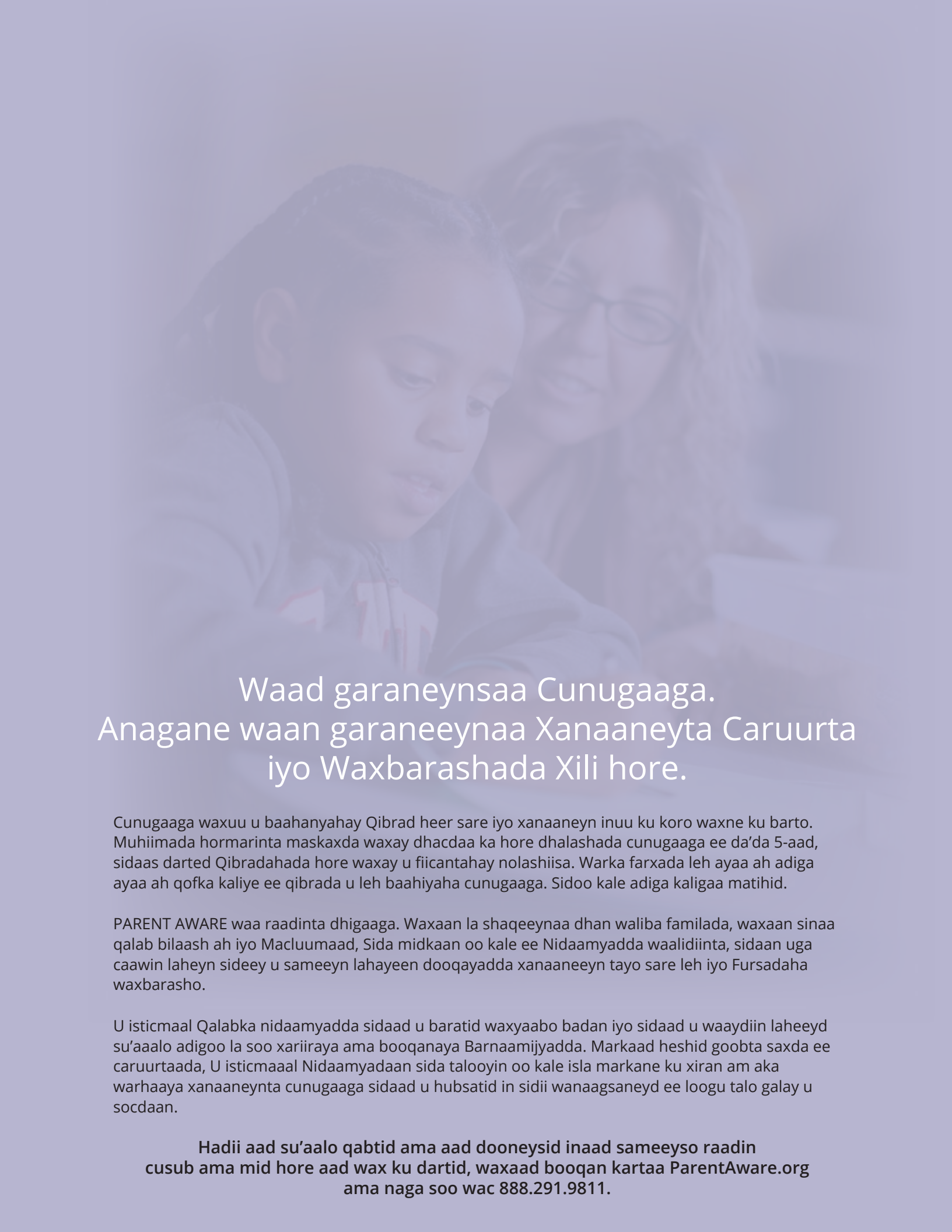

QALABKA NIDAAMYADDA WAALIDIINTA

Hagitaan Aad Ku Heli
Kartid Goobta Saxda ee Cunugaaga

Waad garaneynsaa Cunugaaga. Anagane waan garaneeynaa Xanaaneyta Caruurta iyo Waxbarashada Xili hore.

Cunugaaga waxuu u baahanyahay Qibrad heer sare iyo xanaaneyn inuu ku koro waxne ku barto. Muhiimada hormarinta maskaxda waxay dhacdaa ka hore dhalashada cunugaaga ee da'da 5-aad, sidaas darteed Qibradahada hore waxay u fiicantahay nolashiisa. Warka farxada leh ayaa ah adiga ayaa ah qofka kaliye ee qibrada u leh baahiyaha cunugaaga. Sidoo kale adiga kaligaa matihid.

PARENT AWARE waa raadinta dhigaaga. Waxaan la shaqeeynaa dhan waliba familada, waxaan sinaa qalab bilaash ah iyo Macluumaad, Sida midkaan oo kale ee Nidaamyadda waalidiinta, sidaan uga caawin laheyn sideey u sameeyn lahayeen dooqayadda xanaaneyn tayo sare leh iyo Fursadaha waxbarasho.

U isticmaal Qalabka nidaamyadda sidaad u baratid waxyaabo badan iyo sidaad u waaydiin laheeyd su'aalo adigoo la soo xariiraya ama booqanaya Barnaamijyadda. Markaad heshid goobta saxda ee caruurtaada, U isticmaal Nidaamyadaan sida talooyin oo kale isla markane ku xiran am aka warhaaya xanaaneynta cunugaaga sidaad u habsatid in sidii wanaagsaneyd ee loogu talo galay u socdaan.

**Hadii aad su'aalo qabtid ama aad dooneysid inaad sameeyso raadin
cusub ama mid hore aad wax ku dartid, waxaad booqan kartaa [ParentAware.org](https://www.ParentAware.org)
ama naga soo wac 888.291.9811.**

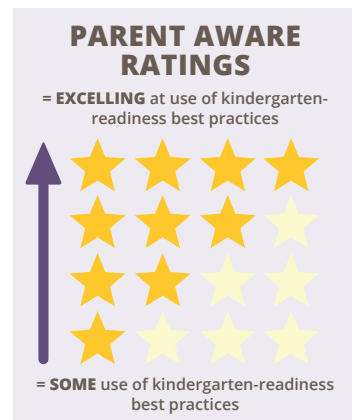
JADWALKA CUTUBYADDA

KuSaabsan qiimeynta Parent Aware.....	2
Noocyadda xanaaneyta iyo barnaamijyadda	3
Xadiga iyo cabirka kooxda.....	4
Helida xanaanada dhalaanka iyo caruurta	5
U helida xanaaneyn caruurta leh baahiyada	6
Ka tagitaanka caruurtada ee guriga.....	8
Bixinta qarashka zanaaneyta iyo waxbrashada.....	10
Bilaawid: Tilaabooyinka lagu doorto xanaaneyta	11
TIAABADA 1: Raadin.....	12
TIAABADA 2: Booqo Barnaamijyadaa	13
MACLUUMADKA KU SAABSAN LA XARIIRIDA BARNAAMIJYADDA	13
XARIIRKA LALA YEESHO CARUURTA.....	14
WAXBARASHADA IYO TABABARADDA	15
HOWLAHA BARASHADA EE LA QORSHEEYAY.....	16
CAAFIMAADKA IYO BADBAADADA	18
LA SHAQEEYNTA QOYSASKA.....	20
GAADIIDKA XAGA XANAANADA	22
TILAABADA 3: Hubinta tixraaca iyo keydka	23
TILAABADA 4: Sameeyso xulashadaada iyo Helitaanka	
Taageero xanaaneeyd.....	25
TILAABADA 5: Soo bandhig cunugaaga	27
TILAABADA 6: Noqo mid ku lug'leh.....	28

Ku Saabsan Qiimeynta Parent Aware

PARENT AWARE waxay bilaawdaa qiimeynta sideey ugu ogolaan laheyd qoysaska inay si fudud u gartaan xanaadada caruurta iyo waxbarashada xiliga hore, ayadoo la isticmaalayo baaritaano ku saleysan habka ugu wanaagsan ee dhalaanka loogu diyaariyo fasalka kowaad ee waxbarashada. Barnaamijyadda ayagu iskoos u rabaan in laqiimeyo, isla markaane darajooyinkooda ka sareeya waxyaabaha looga baahanyahay caafimaadka iyo Badbaadada/ Amaanada dhalaanka, isla markaane leh.

- Sameeynta Taba-rucaad dheeri ah, Barnamijyo tabo-bareed oo qotoo dheer.
- Inay naftooda u gaar leyaan siday xoog u yeelan lahaayen, isla markaane la yeeshaan xariir xanaaneed dhalaanka.
- La qabsashada farsamooyinka ugu danbeeyey siday ula socon lahaayen heraarka waxbarashada dhalaanka.
- Inay ka go'antahay la socoshada howlada maalinlaha ah iyo waddooyinka lagu caawin karo waxbarashada dhalaanka.

Ka qeeyb qaaashada barnaamijyadda waxay keeneysaa in la helo qiimeeynta xidigta 1-aad, 2-aad, 3-aad iyo 4-aad. Qiimeeyn kasta waxaay dhisaaysaa midii hore, waxay caawineysaa qoysaska in loo ogaaado si fudud inta barnaamijka uu waxtar yeeshay, iyadoo lagu jaan-goonaayo qiimeyntaan.

Waxbadan ka ogoow mid kasta oo ka mid ah qiimeeynta Parent aware iyo waxay ku kala duwanyihiin adigoo booqanaya ParentAware.org/learn/stars-defined/.

FARSAMOYINKA UGU FUDUD EE LOGU DIYAARIN KARO XANAANADA DHALAANKA IYO ISKOOLKOODA

WAXBARIDA IYO XARIIR LA'YEELASHADA CARUURTA

Manaahijta. Qoryashayaasha barnaamijyadda iyo fulintooda hormarineed waxay hagaajiyaan waxbarasgoho qibradeed ayadoo la isticmaalayo manaahijta ama cutubyo Manaahij kuwaas oo daboolaya dhamaan Hormarin muujiyaasha caruurnimada ee gobalka Minnesota early childhood indicators (ECIP) Mareegta Hormarinta caruurta.

La dheelida iyo dhaxgalka. Barnaamijka waxuu fulinayaa qaibraddo waxbarasho, midaas oo bixineeyso is-dhaxgalka lala sameeyo caruurta, Sahminta iyo Xirfad Hormarineed ku saleysan u jeedo.

Waxbarid iyo Lahaansho. Barnaamijka waxuu abuurayaa jawi midkaas oo taageeri Kara dareenyn lahaansho ee dhalaanka iyo qoysaska.

Taageerida kumeel gaarka ee Xanaaneynta. Barnaamijka waxuu ka taageerayaa dhalaanka iyo qoysaska sida taageerid xanaaneed oo ku meel gaar ah.

XARIIR LA SAMEEYNTA QOYSASKA

Xushmeeynta iyo xariir labo qaab leh. Barnaamijkaan waxaa xushmaaynayaa qoys kasta Awoodiisa, Dooqiisa, Hadafkiisa ee dhalaankooda. Macluumaad ku saabsan hormarada dhalaanka iyo manaahijta waxaa wadaagi dooni qoyska iyo Barnaamijkaan.

Qoysaska ayey ku xireeysaa adeegyadda. Barnaamijkaan waxuu qoysaska ku xirayaa adeegyadda ku saleysan awooda qoyska, Macluumaadkooda, waxyaabaha muhiimka ah iyo cabashadooda.

QIIMEYNTA IYO QORSHEEYNTA LOGU TALO GALAY DHALAAN WALIBA

Ogaanshaha iyo qiimeeynta. Barnaamijkaan waxuu ogaanaya ama la soconayaa waxyaabo badan oo ku saabsan dhalaanka ayadoo loo maraayo Ogaansho joogto ah iyo Qiimeyn rasmi ah.

Qiimeeyn ku saleysan Hagitaan. Barnaamijkaan waxuu isticmaalayaa qiimeeyn siduu u qorsheeyn lahaa koox ama Hagitaan shaqsiyeed.

HIRFAD

Hogaaminta Barnaamijka. Dad hormuudka u ah Barnaamijka waxay leeyihiin Aqoon/ Cilmi taqasuseed iyo xirfad, midaas oo qaab tayo leh u jahaayneeso Xanaaneyn xili hore ah iyo Barnaamijyo waxbarasheed.

Taqasusyadda iyo Hormarinta. Hormuudka waxbixiyaasha iyo Hormuudka macalimiinta ayaa daba- galidoono isla markaane diwaangalin doono guulaha waxbarasheed.

CAFIMAADKA IYO FAYO-QABKA

Caafimaadka iyo Badbaadada. Barnaamijka waxuu aas-aasayaa ama wadayaa jawi lagu hubinaayo caafimaad qabka dhalaanka iyo bad-baadadooda.

Nafaqada iyo Cayaarta. Barnaamijkaan waxuu bixinayaa cuno caafimaad leh midaas oo dhiiri galineeyso cunitaanka cuno nafaqo leh, waxuu bixinayaa fursado joogto ah.

Noocyadda Xanaanada iyo Waxbarada

Qoysaska waxay heystaan barnaamijyo kala duwan oo ay kala dooran karaan markay raadinayaan xanaanada dhalaanka iyo waxbarashooda. Kooxdeena Adeegyadda qoysaska waxay diyaar u yihiin siday kuu u bixin lahaayeen aqbaraad dheeri ah oo aad u baahantahay, isla markaane kaa cawinaayo sidaan u heli laheyd barnaamijka ku wanaagsan baahidaada.

Xarumaha xanaaneyta dhalaanka iyo Iskoolada sida gaarka looleeyahay

Barnaamijyadaan waxay ka diiwan gashinyihiin Waaxda Adeegga bulshada ee gobolka Minnesota marka lasoo gaabiyo loo yaqaan (DHS) ama xarumaha ka sharciyeysan waaxda adeegyadda bulshada ee bixiya adeegyadda bulshada, waxay sidoo kale bixiyaan xanaanada iyo waxbarashada dhalaanka ee ku saleysan da'dooda, hadii ay noqon laheyd isbuuca oo dhan ama maalmo gaar ah, . Barnaamijyaddan ayaa inta badan lagu qabtaa xarumaha sida gaarka loo leeyahay, Goobaha ganacsiga iyo Xarumaha bulshada ama goobaha wax lagu caabudo.

Barnaamijyadda Xanaanada ee iskoolada Dowlada

Barnaamijyadda aqrinta ee iskoolada waxaa maamulada wasaarada waxbarashada gobolka Minnesota (MDE) waxay yihiin "License Exempt", midaas oo micnaheeda yahay inay qaab sharci u wadan karaan howlahooda xanaaneynta caruurta ayagoo aan heysan shatiga ama sharciga DHS. Iskoolada dowlada oo ay ku jiraan iskoolada sharciyeysan ayaa laga yabaa inay siinkaraan barnaamijyadaan dhalaanka leh qoysaska, waxa sidoo kale ku jira waxbarashada xiliga hore, in qoysaska wax qori karaan iyo barnamijyada loogu talo galay aqrinta.

Dhalaanka Lagu Xanaaneyno Guryaha

Xanaanada dhalaanka ee lagu sameeyo guryaha ayaa ka diiwan gashay dagmada ama wkaaladaha qaabilsan adeegyadda bulshada. Dadka cilmigaan leh ayaa ku xanaaneeyo karaka dhalaanka yar-yar iyo da'dooda weyntahay ee garay da'da iskoolka guryahooda. Qaar badan oo barnaamijyadda xanaaneynta ayaa lagu bixiyaa goobaha ganacsiga, goobaha caabudaada iyo iskoolada. Qaar badan oo ka mid ah dadka aqoonta leh ayaa bixiyoo cayaaro iyo barnaamijyado la dajiyey oo lagu caawinaayo waxbarashada caruurta.

Barnaamijyadda xanaanada da'da iskoolka

Barnaamijyadda xanaanada da'ada iskoolka ayaa loogu talo galay dhalaanka gaaray heerka waxbarashada fasalka 6-aad, waxaa laga yabaa in caruurtaas uu xanaaneyn karo qofka heysta ogaalashaha xanaaneynta, isla markaane uu ku heeyn karo gurigiisa ama xaruntiisa. Barnaamijyadaan ayaa u baahan shati ama aanan laga Rabin, ayadoo ku xiran xarunta, xanaanada da'da iskoolka xaq umala laha qiimeeynta Parent aware.

Bilowga xili hore ah (Dhalmada ka hore ilaa da'da 3-aad) Bilowga Xili hore (Inta u dhaxeeya da'da 3-5 sano)

Bilowga hore iyo dadka ka shaqeeya xanaanada caruurta ayaa waxay u adeegaan dhalaanka yar-yar ee kazoo jeeda qoysaska dhaqalhooda yaryahay ee xaqa u leh. Barnaamijyadaan ayaa waxaa lagu dhigaa xarumaha, iskoolada, ama goobaha kale ee lagu xanaaneeyo caruurta siga xaafadaha. Barnaamijyaddan ayaa waxay leeyahiin adeegyada hormarsan kuwaas taageeraya maskax ahaan, bulsho ahaan, iyo Hormarka dareenka ee dhalaanka laga soobilaawo xiliga dhalmada ilaa da'ada 5 sano. Intaas waxaa dheer Barnaamijyadan ayaa waxaa bixinayaan Cafimaadka, Nafaqada, Bulshada iyo adeegyada kale ee caruurta. Barnaamijyadaan waxay sidoo kale waxqabad u leeyihiin dhalaan kasta iyo qoys kasta hab dhaqan kooda, dhaqanka xaga luuqadooda. Bilowga hili hore waxuu dhiiragalinayaa doorka qoyska iyo inay yihiin dadka ugu horeeya eek a warqada baahida dhalaanka. Barnaamijkaan waxuu dhisayaa xaiir familada, midaan oo taageersan xaiirka ka dhaxeeya waalinka iyo cauurta. Fayo-dhoorka qoyska iyo xaiirka kala dhaxeeya bulshada.

Qimeynta iyo Cabirka Guruubyada

Walidiinta badan ayaa ogaal u yihiin faa'iidada fasalada yar-yar ee ardayga ee dhalaanka gaaray xiligi iskoolka, lakiin ma garanaysaa ahmiyadda qiimeynta ee xanaanada caruurta? Qiimeynta ayaa loo tiriyaa tirade dhalaanka ee uu xanaaneyo hal qof. Waa muhiim sababtoo ah dhalaanka yar-yar waxay u baahanyihiin ama u qalmaan in la siiyo ahmiyad gaar ah, yadoo uu hagayo qof. Xarumaha sameeya Barnaamijyada xanaanada xaruurta ee dhalaan badan hal goob ku xanaaneyo ayaa ah mid aan wanaagsaneyn, midaas oo Qatar galin karta badbaadada dhalaanka.

Qiimeynta lasoo jeediyey waxay ku xirantahay tirade dadka ka shaqeeya xanaanada ama heysta ogolaashaha/ Shatiga xanaaneynta caruurta. Goobo badan o xanaaneeyo cauurta ayaa waxaay door bidaan inay xanaano u sameeyaan tiro ka yar inta sharciga u ogolyahay. Sababtoo waxaay keenaysaa sidaan inay siiyaan dhalaanka xanaano wannaagsan, sidaan u ogaan laheeyd tiradda lagu ogolyahay ee aad xanaaneyn karto waxaad macluumaad dheeri ah ka heli kartaa. Visit childcareawaremn.org ama soo wac 888.291.9811 sidaan ula hadashid dadka ku taqasusay adeegyadda xanaanada dhalaanka.

Helitaanka Xanaanada Caruurta

Waxaa laga yabaa inaad dareemeysid wal-wal adigoo isla markaane rabo inaad caurtada xanaano u heshid. Waxaad fahansantahay in helitaanka dadka ku taqasusay xanaadada dhalaanka inay muhiim tahay. Isla markaane ka caawineeysa caruurtada sidaay hormar u gaari laheeyn. Adigoo tix-galinaya macluumaadka iyo su'aalaha hoos ku qoray waxaad dooran kartaa ama isticmaali kartaa xanaanada cauurtaada.

Xariirku waa muhiim! Dhalaanka waxuu u baahanyahay xariir dhaw inuu la yeesho walidkooda iyo dadka xanaanada u sameeynaya. Waxaay u baahanyahay inay ogaadaan dadka xanaaneeya cruurta yihin qofka kaliya siinaya waxay u baahanyihiin, midaan waxay aad muhiin ugu tahay cauurta da'dooda yartahay. Ayadoo xariirkaani baraaayo aaminaad iyo xariir joogta ah.

- Dadka aqoonta u leh xanaanada dhalaanka miyey la hadlayaan cauurta maalinta dhan?
- Dadka xanaaneeya cauurta miyey u jaawaab celinayaan marka cunugu ooyo ama waaydiyo waxyaabaha uu rabo?
- Dadka xanaaneeya cauurta miyey bixinayaan warbixino ku saabsan cunugaga, ama ma yihiin dad u furfuran inay ka hadlaan sida caruurta sameeyaan marka ay xaafada joggan?

Xanaaneyta caurtada waxay u baahantahay shaqo u baahan aqoon iyo xirfad...

- Dadka xanaaneyta cauurta miyey leeyihiin tababaro gaar ah ee xanaanada caruurta waameyn iyo ku yar-yar?
- Dadka xanaaneyta caruurta miyey leeyihiin qibrad ku fialan ee lagu xanaaneeyo caruurta?

Dhalaan kasta waxuu leeyahay baahiyo gaar ah markan laga hadlaayo xaga hurdada iyo cunada.

- Maxay tahay wadooyinka xanaanada caruurta?
- Siduu dadka xaaneynaya dhalaanka u noqon karaan kuwa daboola baahiyaha cunuga?
- Marwaliba mala soo dhaweeyaa xanaanada caruurtada? Hadaad aad naas-nuujineysid, dadka xanaaneyta cauurta miyey doonayaa inay u keediyaan caanaha naaska/ ama makuu ogolaanayaan inaan booqatid barnaamijyadda marka lagu guda jiro xiliga naas-nuujinta?

Dhakaanka dhan, sida anaga oo kale waxay la kulmaan maalmo wanaagsan ama adag.

- Maxay tahay la macaamilka dadka xanaaneeya caruurta marka lagu gudo jiray maalmaha adag?
- Maxay sameeyn doonan dadka xanaaneyta dhalaanka markay caruurta noqdaan kuwo xanaaqasan?
- Maxay tahay la macaamilka marka caruurta la kulmaan waqtiyadda adage e xiliyada hurdada?
- Maku qanacsantahay la macaamilka ay sameeyaan dadka xanaaneeya caruurta marka lagu guda jiro xiliyadda adag?

TIP

Inta badan hormarka maskaxda waxay dhacdaa ka hore da'da 5-aad, sidaas darteed ahmiyadda cunugaaga ayaa waxay sameeyneysaa isbadalo waameyn!

Helitanka Xanaanada Caruurta Rabta Baahiyaha Gaarka Ah

Adigoo u raadinaya xanaano cauurtaada leh baahiyaha gaarka ah, waxa muhiim ah inaad xasuusnatid waxyaabah uu barnaamijkaan aad dooratay ku soo kordhig karo cunugaaga. Isticmaal macluumaadkan iyo su'aalahaan hoos ku qoran.

Xariirku waa muhiim.

Adiga iyo cauurtaada waxad u baahantahiin inaad abuurtaan xariir aad la yeelataan qolyaha xanaaneeya dhalaanka. Daganaashaha cunugaaga waxay ka caawin kartaa asaga/lyada sidaay u hormarin la haayeen xirfadahooda bulsho iyo siday u sameynsan lahaayen saaxibo.

6

- Maku qanacsantahay inaad kala hadashid baahiyaha gaarka ee cunugaaga canugaaga?
- Ma dooneysid miyaa qolyaha xanaaneeya cauurta? *Waa caadi inaad ka hadashid ilaa aad ka fahmeysid waxay yihiin xolyaha xanaaneeya caruurta and isla markaane aad ka fakirtid ahmiyadda uu cunugaaga u leeyahay arintaan iyo barnaamijyada xanaanada? Markaad soo fahantid, xasuusnow waxay diyar u yihiin ama awoodaan inay shaqadooda qabsadaan ayagoo fahansan baahiyaha cunugaaga.*
- Dadka xaneeneya caruurta sidiiran ma usoo dhaweynayaan cunug kasta?
- Dadka xanaaneeya caruurta ma dhageysanayaan cunug kasta markay u baahdaan figrad ay kula wadaagayaan ama u baahanyihiin caawimaad?
- Dhalaanka malgu booriyaa in midba Kan kale uu caawiyo?
- Dhamaan dhalaanka mala qeyb gashaa marka la sameeynaya howlaha kooxda?
- Dadka xanaaneeya caruurta xariir mala sameeyn doonaan adiga iyo cunugaaga, isla markaane sidhaw macula shaqeyn doonaan adiga, sidaay u hubin lahaayen inuu cunugaaga sidii larabay sameeynaayo waalin waliba?

Xanaanada caruurta waxay u shaqeyneysaa dhalaan kasta.

Dhalaanka ayaa waxay noqonayaan kuwo hormar gaari markii Barnaamijyada dhalaanka gaaran heerka laga rabo baahida xaga hormarineed.

- Barnaamijkaan miyuu siinayaa wadooyin la saadalin karo, Howlaha kooxda iyo waqtiyadda fasaxa?
- Barnaamijkaan miyuu xariir la leeyahay xarumo kale so loo helo baahiyaha dhalaanka? Miyey midaan si wanagsan u shaqeysay?
- Dhamaan dhinacyadda barnaamijkan miyey u furanyihiin cunugaaga?
- Dadka xanaaneeya cauurta ma u fur-furanyihiin rajooyinkaaga iyo waddooyinka caawin Kara cunugaaga?
- Dhumaca kooxda ma u shaqeeyn dontaa cunugaaga? *Baahiyaha cunugaaga waxa laga yabaa qaab fudud looga helo kooxaha yar-yar maalintii oo dhan ama maalo gaar ah.*

Dadka xanaaneeya dhalaanka waxay u bahaanyihiin tababaro iyo fahamka

Xanaaneynta caruurtaada waxaay u baahantahay shaqo laga rabo aqoon iyo xirfad qaas ah.

- Dadka xanaaneeya caruurta waxaay leeyihiin waayo-aragnimo shaqo la macaamilka dhalanka u baahan baahiyaha gaarka ah?
- Dadka xanaaneeya caruurta miyey qaataan tababaro la xariira baahiyaha qaaska?

Kumeelgaarka waa mid waqti yar jiraya.

Cunugaaga waxay ku qadanaysaa isbuucyo ama bilooyin siduu ula qabsan lahaa xanaanada cusub. Midaan waa dabiici, ayadoo adkaan karta maamulideeda. Waliga ha rajo dhigin!

- Dadka kuu xanaaneynaya caruurtada ma fahansanyihiin dareenka iyo isbadalada cunugaaga ee kumeelgaarka ah?
- Dadka ku xanaaneynaya caruurtada ma leeyihiin qorshayaal meel u yaalo ee lagu maamulaya caqabadaha inta lagu guda jira waqtigaan iyo sidii loo caawin lahaa siduu cunugaaga u noqon lahaa mid la qabsada?

MACLUUMAAD DHERAAD AH

Xarunta xanaanada caruurta ee loo dhanyahay (CICC) waxuu bixinayaa macluumaad iyo talooyin la siinaayo qoysaska. Qofka heysto caruurta leh baahiyaha garka ah ama dhibka ka heysto dhaqanka.

651.603.6265 • inclusivechildcare.org

Help Me Grow waxay caawiyaan qoysaska iyo sidaay u aqoonsan lahaayeen marxalada hormarinta iyo qabashada iyo walaacyadda oo ay la socdaan macluumaad dheeri ah iyo taageerid.

866.693.4769 • helpmegrowmn.org

Caruurta Looga Tagaaya Guriga

Waad garanaysaa cunugaaga iyo dhalaanka yaryar si ka wanaagsan dadka kale, Sidoo waxaa adag in sidoo kale la ogaado markay diyaar u yihiin inay qaadan masuuliyadda cusub, sida ayagoo joogo guriga kaligood. Inaad qaadan go'aankan, waxaad xasuusataa inaad isticmaasho macluumaadka iyo liiskeena sida hagitaan oo kaliye. Waa muhiim inaad tixgaliso go'aanada, adigoo raacinaya waxaad ka ogtahay cunugaaga iyo waxa cunugaaga ka sheegaayo waxay tahay joogitaanga xaafadda.

Waaxda adeegyadda bulshada ee dagmada waxay si guud usoo jeedinayaan in dhalaanka da'dooda ka hooseeyso 12 sano aanan xafaada looga tagi Karin kaligood. Ka hore intaadan caruurta da'dooda ka hooseysa 12 sano aadan xaafada uga tagin, waalidiinta waa inay ka fiirsadaan fursadaha heystaan iyo awoodda dhalaankooda. Waalidiinta waa inay qaab taxadar leh uga fakiraan ka tagitaanka caruurta ee xaafada kaligood. Qaab gaar ahne waa in loo fiiriyaa awoodooda aqrineed sidaay u fahmayaan wada-sheekeysiga ku saabsan masuuliyadda la xariirtain xaafada la joogo.

Fadlan ogoow, Barnaamijyadda xananaada caruurta gaaray da'ada iskoolka waxay diyaar ku yihiin goobaha bulshadaada ama degaankaaga, Parent aware waxay la wadaagi dontaa macluumaadka barnaamijyadaan. Fadlan waxaad sidoo kale eegtaa jadwalka waxbarasheed ee googabaha sidaad u hesho Adeegyo dheeri ah iyo howlaha ku saabsan dhalaanka gaaray da'da iskoolka and dhalinyaradda.

LIISKA JOOGIDA XAAFADA

Fadlan isticmaal liiskan/ Jadwalkaan hoos ku qoran adigoo firinayaa hadii caruurtaada diyaar u yihiin joogida xaafada kaligood. Su'aalaha aadan hubin sida looga jawaabo ama aad ku jawaab celiso "MAYA" waxaay muujinaysaa meelaha u baahan wadhadlo ama Qorshayaalka familykaaga.

Haa Maya

- Miyuu cunugaaga ogyahay sida iyo goorta la Waco 9-1-1? Sidoo kale cunugaaga ma yaqaan sida loo garaaco/Waco number-ka taleefanka xaafada ama Asaga/Iyada maganayaan address-ka ama mesha xaafada kutaal?
- Cunugaaga ma yaqaan gar-gaarka dagdagaiyo Meesha gar-gaar dagdaga looga keeydiyo xaafada?
- Miyuu caunugaaga garan karaa ama kutusi karaa sida asaga/ayada u aqoon sankaro marka qof yimaaado albaaka xaafada xiligi kaligood guriga joogaan?
- Miyuu caunugaagu garan karaa siduu kusoo waci lahaa ama xariir ula sameeyn lahaa qof kale ayagoo isticmaalaya taleefanka?
- Ma leedahay liiska numbers-ka dagdaga iyo kuwa muhiimka, ma dhigtay meel uu gaari karo cunugaaga?
- Miyuu cunugaaga magacaabi karaa 5 kamid ah sharciga badbaada ee xaafadada? (Tusaale. Istimalka meesha cuntada lagu kariyo (Stove or Microwave, Macaalinka markuu jiro dilaacaama urka gaaska ee xaafada)
- Cunugaaga miyaa daneeyaa inuu xafaada joogo kaligiis? Ma u dareemaa joogida xafaada amaant? Tijaabi midaan adigoo raacaya tijaabinta caruurtaada marka aad guriga joogtid. Raadi oo ka hadal xaalada dhibka dhicikarta markaay caruurta joogan xaafada kaligood.
- Miyuu cunugaaga ku sheegaa hadii wax dhaceeyn markuu kaligiis xaafada joogo, midaas oo u dareemay inaay Qatar tahay.
- Miyaad u abuurtay qorshayaal caruurtaada waqtiga ama maalinta xaafadda joogayaan? Ma u sameysay jadwal aad u aqrineeysid maalinkii dhowr cutubyo/ Chapters oo ku saabsan buugaagtay jecelyihiin ama Makala shaqeysay dhameeystirka cashirada hal-abuurka leh? Sidoo adigoo sameeynaya qorshayaal maalmeed, Xasuusnow inad heshid waqti aad kula cayaari kartid.

Bixinta Qarashka Xanaanada iyo Waxbarashada

Qarashka xanaanada waa tiirarka muhiimka u ah qoysaska raadinaya barnaamijyo tayo sare leh dhalankooda. Waxa nasiib wanaag ah, waxaa jira Barnaamijyo gar-gaarka xaga dhaqaalaha ah iyo Qorshayaal gargaarka canshuurta midaa oo ka dhigi karta karta xanaanaynta tayadeeda sareeyso mid raqiis ah. Markaad horay u sameeysid qorshayaal, waxaad hormarineysaa fursadaha aad ku heli karto Barnaamijyo taro sare leh oo qiimahooda aad awoodi kartid. Qoysas waxay u isticmaali karaan liiska hoos kuyaaal sida Jaheeynta Gar-gaar dhaqaaleed. Xasuusnow, Waxaad waci kartaa Parent Aware at 888.291.9811 ama booqo ParentAware.org/learn/paying-for-care-and-education/.

1. Hore u Qorsheeyso.

Helintaanka Macluumaadka kaa caawinkara inaad bixiso qarashka Xannaano tayo sare leh waxay qadataa waqti badan. Qaar kamid ah barnaamijyadda caawinaada waa inaad gashaa liiska sugitaanka.

2. Isticmaal Qalabyadda Baritaanka.

Isticmaal qalabyadda baritaanka ee adeega gar-gaarka ee Bridge to Benefits (mn.bridgetobenefits.org) sidaad u ogaato inuu qoyskaaga u qalmo cawimaada dhaqaaleedka. Dagmooyinka qaar ayaa leh liiska sugintaanka ee barnaamijkaan. Soo ogow ama xariir la samee dagmada aad gadantahay iyo Qolyaha qaabilsan adeegyadda bulsha ee loo yaqaan (DHS) at edocs.dhs.state.mn.us/lfserver/Public/DHS-0005-ENG.

3. Deeqaaha waxbarista ee xiliyadda hore.

Gobolka oo dhan, Early Learning Scholarship oo ku caawinaayo qoysaska daryeelka caruurta oo tayo sare leh iyo barnaamijyada waxbarashada hore. Qoysaska waa in ay buuxiyaan dakhliga, da'da, iyo shuruudaha kale ee xaq u yeelashada. Wixii macluumaad dheeraad ah, wac Parent Aware ee 888.291.9811 ama booqo bogga Early learning Scholarship ee Waaxda Minnesota ee website Education of at education.state.mn.us/MDE/dse/early/sch/.

4. Faa'idooyinka Qoysaska Ciidamada ka tirsan.

Hadaad rabto inaad waxbadan ka ogaato fa'idooyinka, booqo childcareaware.org/military-child-care-assistance-programs/ ama soo wac Child Care Aware® of America at 800.424.2246, doorashada- 6. Child Care Aware® Barnaamijyadda ciidamda militariga waxay furunhiin Instiinta ilaa Jimcaha. 8:00 a.m. Subaxnimo ilaa 7:00 p.m. Galabnimo EST.

5. Fursadaha u banaan Ardeyda.

Ardeyda dhaqalhoodu uu uqalmo islamarkaane heeysto caruurta yaryar ee u bahan xanaanada, ayagoo dhiganaya fasalada ka hooseeya dugsiga sare waxaay la xariiri karaan Xafiiska Gargaarka dhaqaaleedka ee iskookooda. Sidaad waxbadan ugu ogaato Dadka lasiiyo barnaamijyada looga bixiyo qarashka xanaanada caruurtooda, waxaad booqan kartaa ohe.state.mn.us/mPg.cfm?pageID=348.

6. Taageridda Bulshada aad ku dhax-nooshahay.

Waxad waydiin kartaa waxii macluumaad ah barnaamijyadda waxbarashad xiliga hore aad dooneysid iyo Ururada ka shaqeeya (Sida United way) Haddii aad ka heli kartid caawimaad dhaqaaleed.

7. Caawinta loo shaqeeyaha.

Waaydii qofka ama meshaad u shaqeeyid haday ku siin karaan akoontiyadda caawinta xanaanada.

8. Canshuur-celinta.

Markaad hesho xanaaneynta caruurta, waxaad xareeyn kartaa canshuur-celinta dhaqaalaha sanadeedka gobalka Minnesota iyo mida fadaraalka. Hadaa ad isleedahay canshuur-celin ayaad heleysaa iyo hadii kale.

Sidaad U Bilaawi Laheeyd: Tilaabooyinka Aad Ku Doorankartid Xanaanada

Tilaabooyinkan waxaay kugu hageeysaa wadadaad ku heli laheyd barnaamijka saxda ah ee dhalaankaada. Waxaad sidoo kale heli dontaa macluumaad dheeri ah kusabsan tilaabo kasta ayadoo la isticmaalaya qalabkaan, waxa kujiri doono talooyin iyo su'aalo aad iska weeydiin doonto barnaamij kasta. Waxaan sidoo kale lagu siin donaa meel aad wax ku qoratid iyo Jawaab celintooda.

1. Raadi:

Waxaad xariir la sameysaa barnaamijyada waxbarshada xiliga hore sidaad u ogaatid jaanisyadda banana, waa fursad qaali ah inaad iskeen bartid iyo sidoo kale aad su'aalo waydiiso. **Page 12.**

2. Booqo Barnaamijyadda:

U isticmaal liiskan sidaad u sameeysid booqashoyinkaaga. Macluulaadka dheeraad ah farsamooyinkan waxuu ka cawin karaa sidaad u sameeyn laheeyd liis su'aalooyin ah barnaamij kasta. **Pages 13-22.**

3. Hubi Tixraacyadda iyo diwaanada:

Waxaad soo ogaan kartaa tixraacyadda qoysaska kale ee hada isticmaalaya barnaamijka aad dooneysid iyo dadka horey u soo isticmaalay barnaamijkaan xili hore. Diwaanada iyo Cafimaadka nadiifka waa muhiim. Sidaas darteed qaado waqdi badan oo ad kusoo ogaatid inuu Barnaamijka yahay mid sharciyeysan. **Page 23.**

4. Samayso xulashadaada:

Iska hubi xiligaad dooratay barnaamijka. Waad wici kartaa barnamijyadda aadan adiga dooran. Lakiin wali amintaa, waydiisaa hadii ay bixiyaan taageerid xaga xanaanada caruurta ah. **Page 25.**

5. Soo bandhig cunugaaga:

Qorshe yar waxuu qaadan karaa waqti badan in cunugaaga laga caawi siduu uga bixi lahaa xiliga kumeelgaarka ee barnaamijyadda cusub. Waaydii barnaamijka tilaabooyinka ay kusoo jeedin karaan. **Page 27.**

6. Qof ka warqaba ahow:

Waxaa muhiim ah inaad qaab joogta ah aad uga warqabtid Barnaamijka dooqaaga uu yahay. **Page 28.**

TILAABADA 1-AAD: Xariir Samaynta

Isticmaal wareeysiyo teleefonka ah sidaad u ogaatid inay waxbanaan jiraan iyo sidoo lahadal barnaamijyadda qaabilsan xanaanada caruurta xiligyada hore. Sheeg qofka aad tahay adigoo weeydinaayo su'aalo fudud. Waxaad ku dari kartaa dhamaan waxii su'aalo kale aad heysid. Tusaale, Hadii cunugaaga yahay mid alarji ku qabo xayawaanka.

Su'aalaha aad weydiin kartid

- Miyuu barnaamijkaaga leeyahay qiimeeynta ay sameeyso Parent aware?
- Majiraa boos ka banana barnaamijkaaga cunug jira ___ oo sano.
- Gormuu banana karaa booska?
- Meeqa caruur ah ayaa xanaanaysaa?
- Saacadaha ama maalintee ayaad furantihiin?
- Ma bixisaan adeeg gaadiid?
  - Iskool kee/Waxqabadkee?
  - Ma waxa la iska rabaa qarash dheeri ah?
- Iskooliina mayahay mid ka caagan cabista sigaarka?
- Waa imisa qarashka?
- Ma qaadan qarash dheeri sida lacagta la hormariyo, mida is-diiwangelinta ama qarashka ku baxa booqashada?

NOTES:

TIP

Barnaamijyaadda sharciyeysan waa inay yihiin kuwo sharci ah, isla markaane raacaya sharciyada iyo khawaaniinta u dagan gobolka ee xanaanada caruurta, ee ku saleysan da'da dhalaanka hadii ay tahay yaryar ama kuwa waameyn, isla markaane leeyihiin goob banaan. Ka EEG waxii macluumaad dheeri ah bog.

TIL AABADA 2-AAD: Barnaamuyadda Booqashada

MESHAAD KALA XARIIDHI KARTID MACLUUMAADKA BARNAAMIJKA

Markaad aad dhameeysid xulashadaada aad ku samaysay Barnaamijyadda kala duwa ee aad isleedahay waxuu u wannagsan yahay cunugaaga, Sameyso waqti aad ku booqato barnaamij kasta, Isla markaane hagaagso wareeysigaaga.

Barnaamijka 1-aad

Magaca: _____

Teelfanka: _____ Email-ka: _____

Xiliga aad booqatay: _____ Waqtiga _____

Barnaamijka 2-aad

Magaca: _____

Teelfanka: _____ Email-ka: _____

Xiliga aad booqatay: _____ Waqtiga _____

Barnaamijka 3-aad

Magaca: _____

Teelfanka: _____ Email-ka: _____

Xiliga aad booqatay: _____ Waqtiga _____

13

TIP Waad la xariidhi kartaa sidaad u balansato ha lama labo booqasho ama waad kala sheekeysan kartaa barnaamijyada aad daneeynayso. Waxaad ka biliwi kartaa adigoo mid mid ula xariiraya dadka xanaaneeya dhalaanka. Booqashada labaad waxay ku siinaysaa inaad aragtid sidaay u shaqeyaan ama u xanaanayan. Waxaa muhiim ah inaad la kulanto dhamaan dadka ka shaqeyaa goobtaas lagu xanaaneyo caruurta, dadkaas oo kuwa sida tooska u xanaanaya dhalaanka.

TIP

XARIIDH LALA SAMEEYO DHALAANKA

Su'aalaha la isweydiinayo:

Sideed ayaad ula macaamishaan caruurta dabeecada qalafsan leh? *Dadka xanaaneeya dhalaan waa inaay diirada saran wanaaga iyo sidaay u hagi lahaayen, Intaay caruurta lagu qaaylin laha ama loo isticmaali laha cinqaaab xun.*

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Sidee ayuu ugu dabaal dagaa barnaamijkaaga Jinsiyadaha kala duwan ee caruurta ama shaqsi ahaan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Ilmahaaga miyaa la ilaaliyaa dhamaan waqtiyadda, aay ku jirto xiliyadda hurdada?

1 2 3

14

TIP

Isbadalka ku dhaca shaqlaha waxuu dhib u kenna caruurta ayagoo la qabsaday ama xariir la sameyey qofkii hore xanaaneyn jiray. Barnaamijyadda lagu bixiyo xarumaha xanaanada caruurta. Waydii: inta badan sidaay isku badalaan shaqaalaha? Sidaay sanadkii hore isku badalayn?

Ma jiraan sharciyo shegaya badbaadada caruurta oo aad leedihiin?

1 2 3

Ma leedihiin shaqaalo idin ku filan oo xanaaneeya caruurta (ka aqri macluumaad ku saabsan boga 4)?

1 2 3

Waxyaabaha la doonayo inaad raadisid:

Dhalaanka waxa loo dhameeynaya sidiiran.

1 2 3

Waxaa ahmiyad la siyaa caruurta si shaqsi shaqi ah.

1 2 3

Dadka xanaaneeya caruurta way ogyihiin waxa cunuga jaceylyahay ama nacebyahay.

1 2 3

WAXBARASHADA IYO TABABARADA

Su'aalahaan ayaa ah kuwo wanaagsan oo la waaydiin karo macalinka ama xarunta markaas xanaanayso cunugaaaga.

Maxay darajadaada waxbasheed?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Maxaad samaaysaa sidaad u hormarin lahayd aqoontaada

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Maxay tababarada aad dhawaan soo qadatay ee kaa caawin Kara xanaanada dhalaanka?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Fasalada aad isleedahay waad qadanaysaa mardhaw?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Barnaamijkaaga ma yaha id la aqoonsanyahay? Ama sharciyeysan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Barnaamijkaan ma sharciyeysanyahay? *Hadii uu la aqoonsanyahy ma mid caan ohoo layaqaan baa.*

1 2 3

QORSHAYNTA HOWLAHA WAXBARASHADA

Su'aalaha aad waydiin karto:

Majiraan qorshayaal cashiro ah oo maalintii ama isbuucii la bixiyo?

1 2 3

Ma isticmaashan manaahij sidaad u qosheeyn lahayd Howlo waxbarasho? Hadaay Jawaabta haa tahay, maxaa wanaagsan oo ka sheegi kartaa?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Sidaay cauurta ugu dheelan banaanka inta badan? Mudo intee la eg ayaa siisaan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Maxay caruurta yar yar sameeyan markii kuwa wayn banaanka ku ciyaarayaan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Ma sanadkii dhan ayaa banana lageyaa?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3: _____

Miyey caruurta yaryar ama ku waayn ka qaayb qaataan howlahaan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Sidaay cauurta ugu dheelan banaanka inta badan? Mudo intee la eg ayaa siisaan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Maxay caruurta yar yar sameeyan markii kuwa wayn banaanka ku ciyaarayaan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Ma sanadkii dhan ayaa banana lageyaa?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Waxyaabaha aad u bahantaahay inaad radiso:

Raddi meelaha qaaska ah noocyada kal duwan ee cayaarta (sida qalbka ilama ku dheelaan iyo farshaxanka)

1 2 3

Waa inaad ogataa inuu cunugaaga gaari heli waxyaaba uu rabo inuu ku ciyaaaro, isla markane munaasib ku ah da'diisa

1 2 3

Caruurta waa ugu yaraan aqiryaan buugta labo mar am lagu dhiiri galiyo inaad aqiryaan buugaagta ee jacelyihiin.

TIP

CAAFIMAADKA IYO BADBAADA

Su'aalaha aad waydiin karto:

Majiraa mar waliba qof matalaya kazoo heysta CPR amau taba baran gar-gaar dag daga?

1 2 3

TIP

Dhamaan goobaha bixiya barnaamijyadda xanaanada waa inaay soo buuxiyaan sharuudaha sharciga ee gobolka Minnesota, sida dhicyadda gaargaarka dag daga ah. Waxaa muhiim ah inaad waaydiyo barnaamijka waxyaabaha ku saabsan sharcigooda iyo sharuudaha ee quseeya arintaan. Aadne u sharaxdid sida shaqaalaha usoo buuxiyaan sharuudahaan.

18

Maxay cunadda la siiyo caruurta? Qarashka cunadaas miyey qayb ka tahay lacagta? Ma fiirin karaa jadwalka cunada ee isbuucii la siiyo?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Dadka WA wayn iyo caruurta miyay dhaqaan gacmahooda si joog ah, markay soo isticmaalan musqulaha, am aka badalaan xafaayadda caruurta iyo xiliga cuntada?

1 2 3

Miyaa qaab wanaagsan caruurta nadaafadooda loo ilaaliyaa sida marka laga badalaayo xafaayadda?

1 2 3

Ma jiraa qoryashayaal la raaco markuu cunugu dhaawacmo, jiro qabato ama lumo?

1 2 3

Ma jiraan adeegyadda gargaarka dag daga ah?

1 2 3

Ma isheegi kartaa macluumaad ku saabsan siyaadiina iyo macluumaadka talaalka? Dhamaan caruurta miyaa la talalaa?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

TIP

Waalidiinta waa inay ogtahiin dadka xanaaneeya caruurtaada. Sidoo waa inaad ogtahay qofliba oo barnaamijkaan ka shaqeeyo la xariiro xanaanada cunugaaga, hadii ay ahaan laheyd dadka sida toos ah ula xariiri ama kuwa sida dadban.

Maxaa ku hubsataan inaad cunuga sidaan dawa sax da ah?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Dhamaan dadka ka shaqeyta xanadad caruurta iyo kuwa kula nool guryahay lagu haayo caruurta Miyey soo baraan baritaano xaga shaqsiga ah?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Maxay tahay qorshayashiina looga hortagaayo hadii xalad dag dag ah dhacdo? (Sida dabka iyo dadaadka)

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Su'aalaha la xariira hurdada caruurta:

Mar waliba miyaa caruurta loo seexiyaa dhabar-dhabarka markii ay seexanayaan?

1 2 3

Miyaad inta badan isticmaashan joodariyaal lagu daboolay go' oo lagu talo galay caruurta yaryar?

1 2 3

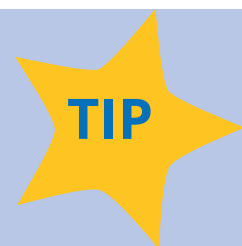
Ma isticmaashan joodariyaal, barkimo iyo waxyaabo kale oo jilicsan?

1 2 3

Ma arki karaa mesha la seexiyo caruurta?

1 2 3

Sidaad u yareeyso dhibaada ka imaan karta waxbaha ka dhasha hurdada caruurta ee sababi karta dhimasho. Barnaamijyada aad rabtid waa inaay noqdaa kuwo leh ama isticmaala ka hortaga dhibaatan oo kale.

Waxyaabaha aad raadinaysid:

Meesha ilmaha ku dheelaan waa inay tahay mid nabad ah isla markaane qalabka ilmaha ku dheelayn uu yahay mid ku haboow cunugaagga?

1 2 3

Qalabka dheesha caruurta waa inuu yahay mid xaladiisa wanaagsan tahay, isla markaane lagu sameyo meel jilicsan sida caro iyo waxii la mid ah.

1 2 3

LA SHAQEEYNTA WAALIDIINTA

Su'aalaha aad waaydiin karto:

Mala soo dhaweynayaa badbaada cunugaayga marwaliba?

1 2 3

Miyad heysaa qorso yaal kale markaad aadid fasax ama aad jirantahay? Ma samaysan karaa balamo kale?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Ma isticmaashaa jawaab-celinta waalidiinta ama markaad dooneyso isbadal?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Sideed ula socotaa hormarka uu sameyan caruurta?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Macluumaad nocee ah ayaad ka keedisaan hormarka uu sameeynaayo cunuga?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Mahellaayaha buugaata caruurta aqrisasto?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

TIP

Waxaa muhiim ah inaad lahadasho dadka kuu xanaaneynaya cunugaaga, adigoo ka wareysanaya hormarkiisa, ama kala hadlaya tariiqda familkaaga iyo waxaad jaceshihiin. Iyo sidaad u Rabi laheyd in macluumaad lagu la wadaago.

Sidee familada uga qeyb qaadan karaan barnaamijkaaaga? Maxay noocyada howled aad ugu talo gashay.

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Miyaan heli karaa koobiga siyaasada barnaamijyada? Siyaasadan miyay ku jirtaa fasaxyada, qoysaska iyo fasaxyada ay qaataan dadka xanaaneeya caruurta?

1 2 3

Miyaa la isiinaya heshiish ay saxiixayn qolyaha ka shaqeeya xanaanada caruurta?

1 2 3

Ogaashaha waalidka ee maalin waliba ah mala ogolyahay?

1 2 3

Miyaan helayaa warbixinta maalin laha ah ee cunugaayga?

1 2 3

TIP

Hadii qolyaha kuu xanaaneeyo cunugaaga ay bixinyaan gadaad ama adeega cunugaga laga soo qaado xaafada ilaa iskoolka, Balamaha, ama meelaha kale. Waxa jira wxyaabo badan oo inaad tixgaliso loobahanyahay. Waa inaad marka hore ogaato inuu cunugaaga yahay mid nabad qaba. Isla markaane lala socodo markii hurdayaan, dheelayaan, ama saaranyihiin gadiidka lagu qaado. Dhamaan goobaha lagu xanaaneyo caruurta waa inay heystaan ogolaashaha sharciga iyo tababarada looga baahanyahay. Waxaa sidoo kale muhiim ah inaad waaydiiso barnaamijyaddan sharcigooda iyo tababarada, una shaarax sidaay sharciyadan u dabqaan shaqaalaha ka shaqeeya meshaas.

Su'aalo waad waydiin kartaa dadka xanaaneeya caruurtada:

Waydii qofka kuu haya cunugaaga inuu leeyahay sharciga baabur wadista?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Ma leedahay ama maleeyahay gaarigaaga caaymiska baabuurta?

1 2 3

Ma u taba barantahay badbaadada? Gormee tababar aad qadato kugu danbeesay?

Tababarkaan waxuu lagu hubinaya badbaadinta ee kuraasta gaariga inay yihiin kuwa wanaagsan. Dhamaan dhalaanka waa in si waanagsan logu fadhiisiiyaa kuraasta gaariga ama ay leehihiin kuwo u gaar ah. Tababarkaan waxaa la sameyaa 5 tii sanaba hal mar.

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Ma waxaad isticmaasha teelfanka markaad wado gaariga caruurta saaranyihiin?

Midaan waa fikrad wanaagsan markii ay timaado xalad dag dag ah.

1 2 3

Sidee u maamushaa markii aad wadid gaariga caruurta saaranyihiin?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Imisa caruur ah ayaa gaariga ku jira halkii mar.

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Miyaa qof waliba wadi karaa caruurtayda asagoo heysta shatiga gaariga lagu ama soo maray baaritaano shaqsiyeed?

1 2 3

Waxaan rabaa inaad ogaado inaan cunugayga looga tago gaariga dhaxdiisa asaga kaligiis?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

TILAABA 3-AAD: Hubi Tixraacyadda iyo diwaanada

Waa fikrad wanagsan inaad codsatid ticyaaaracyada familda kale isticmaalaya barnaamijyaddan hada, ama kuwa horey u istaacmaalay xili hore. Waxaa sidoo kale muhiim ah inaad la hadashid waalidiinta caruurtooda isku da'da yihiin. Sababtoo ah qaar ka mid ah dadka sida gaarka ah loo tababaray xanaanada caruurta, tusaale ahaan. Waxay midaan muhiin u tahay hadaad dooneysid inaad ogaatid xanaanada dhalaanka.

Naftaada nabar: "Magaceygu waa _____. Waxaan daneenayaa (Professional's name) inuu xanaaneyo caruurtayda. (Professional's name) waxuu isiiyey tixraac. BAL kawaran madooneysaa inaad ka jawaabtid su'aalo kooban?

Su'aalaha aad waydiin kartid:

Ilaa goormee isticmaaleysay barnaamijkaan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Maxa ka jeclaatay Barnaamijkaan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Cunugaaga miyuu jacelyahay aadida iskoolkaan/ Xarunta?

1 2 3

Maxay tahay cabashadaada, hadiiba ay jiraan. Maleedahay/malaheed xarun kuu xanaaneyso caruurtaada?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Dadka xanaaneeya caruurtada miyey dhageystaan cabashadaada?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Ma ugu la talin laheyd inaan cunugaayga geeyo xaruntaan?

Barnaamijka 1-aad: _____

Barnaamijka 2-aad: _____

Barnaamijka 3-aad: _____

Marwaliba waxaad eegtaa barnaamijyadda badbaada adigoo raadinaya ama la xariiraya xafiiska dagmada ee bixiya shatiga ama sharciga lagu furto xarunta xanaanada caruurta adigoo booqanaya ParentAware.org. Qeyb waliba oo page-ka ka mid awaxuu leeyahay macluumaad aad ku ogaan kartid barnaamijyadan. Qoysaska waxay sidoo kale la xariiri karaan xafiiska adeegga bulshada ee dagmada. edocs.dhs.state.mn.us/lfs/ver/1.0/public/DHS-0005-ENG .

TILAABADA 4-AAD: Samayso Doorashadada iyo Caawimad Xanaano

Waxaad iska hubisaa xiliyada aad bilowday barnaamijka xanaanada cunugaaga. Waxaad wacdaa barnaamijyadda aad rabtid laakin waydii hadii diyaarihiin.

FAMIL KASTA WAA INUU LEEYAHAY QORSHE CAAWIMAAD

Balamada xarumaha xanaanada waxa lasameeyn karaa ayadoo aan horey loo qorsheen marka ay imaaado xalaad dag dag ah, cuduro. Barnaamijyadan waxay yeelan karaan qorshayaal lagu xiraayo marmarka qaar sanadkiiba, sida fasaxyadda. Waalidiin badan ayaa hadii horey loo ogeysiyo arintaan waxaan ka baaran dagaan siday u dabooli lahaayen hakadka galay xanaanada

1. Dooro xanaanadada cunugaaga.

Qoysaska qar ayaa ka helo taageero dadka qaarabada ah, saxiibadood, dariskooda eek a caawiya xanaanada cunugooda inta lagu jiro fasaxa ilamahane u haaya. Qaar ayaa u ka xeeya ilmahooda meel kale oo lagu xanaaneeyo caruurta. Waxaad heli kartaa magacyada xarumahaas markaad soo wacdo parent aware.

2. La wadaag ama soo aruuri macluudka.

Marwaliba oo aad doorato xarunta kuu heyneysa cunugaaga inta fasaxa lagu jiro, waxa iska hubisaa inaad heysato meelaha laga xariiro, xaalada dag daga, meshaad ka balansan kartid, iyo sidoo kale caafimaadka iyo talaalida cunugaaga hadaay hayaan.

Badalka xarunta xanaanaada caruurta 1:

Magaca: _____

Cinwaanka: _____

Taleefankooda: _____ Waqtiyada la helo: _____

Sida lagu bixiyo qarashka: _____

Badalka xarunta xanaanaada caruurta 2:

Magaca: _____

Cinwaanka: _____

Taleefankooda: _____ Waqtiyada la helo: _____

Sida lagu bixiyo qarashka: _____

3. Waxad marwaliba eegtaa xarumaha kuu ah dooqaaga labaad ee xanaanada.

Waxad iska hubisaa inay marwaliba diyaar u yihiin inay caawiyaan cunugaaga. Sii qofkaan wargalin inta ugu wanaagsan ee ugu macquulsan markaad waceeysid.

TIP

Hadaad heshid caawimaada xanaanada caruurta adigoo ka helaya (CCAP), u ogolow in qofka kuu ahay maamulaha kiiskaaga inuu ogaado qorshayaashada. Waxaad sidoo kale u qalantaa inad hesho qarashka caawimaada. Waxad sidoo kale qofka maamula kiistaaga ogeysiisaa markii aad u baahantahay.

4. Halkaan waxaad ka heli karataa macluumaad dheeri ah oo aad la wadaagi karto qof waliba oo caruurtada xanaaneeya:

- Number-kaga teelfanka gacanta
- Numbers-ka lala xariri karo hadii xaalad Qatar ah jirto.
- Macluumaadka caafimaad
- Wadooyinka caadiga ah
- Jadwalkaaga iyo qorshayaashada ee soo qaadista caruurta.

5. Talooyin dheraad ah:

- Mar-waliba lasoco kooxda Parent aware. Weydii waxa kuu wanaagsan. Miyaadan lasoo xaririn kooxdeeda qaabilsan adeegyadda walidiinta? Waxad wici kartaa 888.291.9811.
- Waxaad sidoo kale doorbidaa sidaad u heli laheyd xanaano waqti yar ah oo saacado kooban ah. Waxaa inta badan adeegan laga helaa meelaha goobaha nganacsiga iyo xarumaha bulshada.
- Waxaad eegtaa goobo kala duwan: wadada aad u martid shaqadaada, meelaha u dhaw goobta shaqada iyo waxii la mid ah.
- Lahadal saxibadaa. Dariskaaga, dadka libariga joogo, goobaha wax lagu caabudo iyo kuwa bulshada, inuu qofliba wajaho dhibatadaan oo kale iyo sidaay ku xaliyaan?
- La Samee balamo dadka haayo ama sameeya heeynta caruurta inaay imaadaan xafadaada sidaay kugu hayn caruurta. Midaan ayaa ah dooqyada kuu banaan ee aad doorankartid.
- Kala shakeeyso baahida xanaanada cunugaaga meshad u shaqeeysid ama qofkaad u shaqeeysid. Qaar din ka mid ahaa la kulma dhibaatooyin. Loo shaqeeyaha ayaa inuu ogaado dhinkaan.
- Ka qaayb woman goobaha dheeshaa ee cunugaaga. Midaan aya waxay keeneysaa inaay caruurtada helaan waqti ay ku dheelaan si wada jir ah. Waxaad sidoo kale iska diiwaan galisaa liista sugida ee barnaamijaka aad daneeyneysid. Marar qaar fursadahaan ayaa iska soo baxa ayadoo anan la filianeeynin. Liiska sugista waa soo baxa ka hore xliga la filaayo.
- Samaayso qorshayaal yar yar oo ku saabsan xanaanada. Lakiin la shaqee kooxda adeegyadda walidiinta ama isticmaal alaadeena raadinta. ParentAware.org ilaa aad ka heleyso waxaad rabtid.

TILAABADA 5-AAD: Nabar Cunugaaga

Qorshe yar waxuu qataa waqti badan inuu caawiyo cunugaaga si guul leh, waaydii barnaamijka tilaabayinka aay kusoo jeedin karaan ee xanaanada cunugaaga, adigoo isticmaalaya fikradaha sida lagu faray.

La sheekeyso cunugaaga.

Kala sheekeyso cunugaaga barnaamijka cusub, usheeg waxa laga doonaayo, alaabta dheesha aaad aragtay, ama dadka xanaaneeya caruurta aad la kulantay inaad booqaneysay xarunta xanaanada dhalaanka.

Tus dagnaan.

Cunug kasta walidkisa wuxuu dareemaayo wuu og yahay.

Tartiib u biloow.

Haday macquultahay booqo barnaamijka marmar badan adigoo la socdo caruurtaada. La joogitaanka cunugaaga ee aad ku weheliso markuu joogo xarunta xanaanada waxay soo dhaweysa mudada uu kala qabsan karo mesha cusub.

Ka fakir wadoonyinka.

Baro barnaamijyada logu talo galay xiliga hurdada iyo cunada, dib u EEG hadaay macquulyahay wadooyinkaas loo sameeyey cunugaagag.

Qaado shay muhiim ah.

Sida sawir ama waxii la mid ah oo cunugaaga dajin Kara waqtiga uu kaa maqanyahay. Waa fikrad wanaagsan inaad ogaatid barnaamijka ka hore intaadan soo qaaldan shaygaas.

Sameeyso waqti aad kusoo qaado ama ku keento cunugaaga.

Adigoo dhiso wadooyin isla mid ah, cunugaaga waxuu ogaanayaa waxa uu kaa filan karo markad guriga ka baxid iyo markaan soo laabatid. U ogolow waqti ku filan subaxii siduu qofne u dag dagin. Macsalamen qaas ah waxay dhiiri galisaa cunugaaga. Isku day inaad marwaliba soo qaado cunugaaga waqti isku mid ah maalin waliba.

Naftaad masuul ka ahow.

Marmar qaar, balamaha waa ku adagtahay waalidka marka loo eego dhalaanka. Qaar walidka ayaa ah kuwo soo fiiriya barnaamijka sideey u arki lahaayen sidaay wax u socdaan.

TILAABADA 6-AAD: Ka Warqab Marwaliba

Adiga ayaa ah qofka kaliye ee garan Kara ama la shaqeeynka cunugaaga. Barnaamijkaan waxuu sidoo kale u shaqeeyaa cunugaaga iyo qoyskaga. Ayadoo dhalaanka korayaan, baahidooda waxay u bahaantahay isbadal, barnaamijkaan wuu isbadalayaa. Sababtoo ah waa muhiim sida loo qiimeyo dooqaaga xaga xanaanada ah. Baahida dhalaanka waxay hagaageysa markii waalidka iyo dadka u shaqeeyo xanaanada isla shaqeyaaan.

Dadka waxay u bahanihiin in loo si sheego:

Samee booqasho aan la filaneeynin.

Barnaamijka waa inuu so dhaweyaa booqashada walidiinta marwaliba. Lakiin ogoow marmarka qaar maalinka waxaa laga yabaa inay mashquultahay. Dadka xanaanada sameeyane mashquul yahiiin ama waqti yar oo kula kulaam heli karaan.

Qaado waqtigaaga.

Markaad raadineysid ama keeneysid cunugaaga, sameeyso waqti aad kula joogtid marmarka qaar.

Waqtiyada isbadala.

Soo qaadida cunugaaga maalin waliba waqti isku mid ah waa wado aad ku dhisi karto kalsoonida cunugaaga. Lakiin isbadalka waqtiga waxuu ku ogolanayaa inaad aragto wadciga kala duwan ee maalinta cunugaaga.

Taba-rucaad.

Caawinta munaasabadaha qaaska ah ama safarada waa wado wannagsan oo dhiseeyso cunugaaga waqtigiisa ama aad kula sheekysan kartid shaqalaha barnaamijka eek u xanaaneeya cunugaaga.

Isku daba rid shirarka.

Sameeynta shirar iyo kulamo ama wadahal taleefaneed aad la yeelato barnaamijka waa fursad aad kaga hadli kartid cunugaaga. Suaalo ku weydiin kartid, ama aad walaacaga ku muujin kartid.

La kulan dad cusub.

Waxbadan ka ogoow dadka xanaaneeya, waalidka, shaqaalaha, mutadhawaciinta ee laga yaabo inaay la kulaam cunugaaga.

Waad garanaysaa cunugaaga. Anagane waxan garaneynaa sida loo xanaaneeyo dhalaanka iyo waxbarashada xiliga hore.

XARRIDH AAN WADA SAMAYNO.

Hadaad heeyso su'aalo ama aad dooneyso inaad samayso raadin cusub, booqo ParentAware.org ama naga soo wac at 888.291.9811

10 River Park Plaza, Suite 820
St. Paul, MN 55107